

ЗАКОН

О УСПОСТАВЉАЊУ И ФУНКЦИОНИСАЊУ СИСТЕМА ЗА УПРАВЉАЊЕ КОХЕЗИОНОМ ПОЛИТИКОМ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се: циљеви и начела кохезионе политике; фондови за финансирање спровођења кохезионе политике; стратешки оквир и поступак припреме програма који се финансирају из фондова кохезионе политике (у даљем тексту: програмирање); систем и подела одговорности управљања и контроле спровођења програма који се финансирају из фондова кохезионе политике (у даљем тексту: систем управљања и контроле); спровођење, праћење, извештавање, вредновање, видљивост и обавештавање јавности у вези са резултатима програма који се финансирају из фондова кохезионе политике (у даљем тексту: програм) и друга питања од значаја за развој система управљања и контроле спровођења фондова кохезионе политике.

Циљ закона

Члан 2.

Циљ овог закона је успостављање система за управљање и контролу спровођења кохезионе политике Европске уније, као и утврђивања поступка за припрему релевантних докумената у складу са циљевима кохезионе политике и обавезама Републике Србије које морају бити спроведене пре окончања преговора о приступању Републике Србије Европској унији, како би Република Србија од дана приступања Европској унији била спремна за коришћење фондова кохезионе политике.

Кохезиона политика

Члан 3.

Кохезиона политика је политика Европске уније која за предмет има подстицање општег и уравнотеженог развоја и јачање економске, социјалне и територијалне кохезије кроз смањење разлика у степену развијености различитих региона и смањење заостајања најмање развијених региона.

Кохезиона политика се спроводи у складу са правилима дељеног управљања између Европске комисије и Републике Србије којим се утврђује начин извршења буџетских средстава Европске уније из фондова кохезионе политике који ће бити опредељени за Републику Србију (у даљем тексту: дељено управљање) и правилима Европске уније која важе за фондове кохезионе политике (у даљем тексту: важећа правила).

Фондови за финансирање спровођења кохезионе политике и видови подршке

Члан 4.

Средства за финансирање кохезионе политике обезбеђују се из:

- 1) Европског фонда за регионални развој (у даљем тексту: ЕФРР);

- 2) Европског социјалног фонда плус (у даљем тексту: ЕСФ+);
- 3) Кохезионог фонда (у даљем тексту: КФ) и
- 4) Фонда за праведну транзицију (у даљем тексту: ФПТ).

Фондови наведени у ставу 1. овог члана доприносе јачању економске, социјалне и територијалне кохезије кроз остваривање циљева:

- 1) Улагање у запошљавање и раст и
- 2) Европска територијална сарадња (Интеррег).

Средства из фондова ЕУ наведених у ставу 1. овог члана могу бити коришћена за пружање подршке корисницима у виду бесповратних средстава, финансијских инструмената или награда или њихове комбинације.

Значење израза

Члан 5.

У смислу овог закона, употребљени изрази имају следећа значења:

- 1) *корисник* означава

(1) свако правно лице, без обзира да ли има статус приватног правног лица, државног органа, органа аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе или имаоца јавних овлашћења, свако физичко лице или сваки субјект без правног субјективитета уколико су одговорни за почетак реализације операција или за њихово покретање и спровођење;

(2) у контексту јавно-приватних партнерстава (ЈПП), јавно тело које као јавни партнер покреће операцију ЈПП-а или физичко или правно лице одабрано као приватни партнер у одговарајућем поступку утврђеном посебним законом за њено спровођење;

(3) у контексту шема државне помоћи, учесник на тржишту који прима помоћ;

(4) у контексту *de minimis* помоћи, давалац државне помоћи, који је одговоран за покретање или истовремено покретање и спровођење операције;

(5) у контексту финансијских инструмената, управљачки орган који управља финансијским инструментом и/или тело које спроводи финансијске инструменте;

- 2) *операција* означава:

(1) пројекат, уговор, акцију или групу пројеката одабраних у оквиру одређеног програма;

(2) у контексту финансијских инструмената, допринос програма финансијском инструменту и каснија финансијска подршка која се пружа крајњим примаоцима тог финансијског инструмента;

3) *операција од стратешког значаја* је операција која даје значајан допринос постизању циљева програма и која подлеже посебним мерама праћења и комуникације;

4) *партнер* означава представнике релевантних јавних органа, заинтересованих страна одабраних и укључених у припрему, спровођење, праћење спровођења и вредновање програма;

5) *партнерска држава* означава сваку државу која није чланица Европске уније, а која је обухваћена Инструментом за претприступну помоћ или Инструментом за суседство, развој и међународну сарадњу;

6) *циљ политике* је циљ кохезионе политике одређен Споразумом о партнерству и програмом у складу са важећим правилима за који се врши прелиминарна финансијска алокација средстава одређених фондова кохезионе политике;

7) *специфични циљ* је приоритет одређен Споразумом о партнерству и програмом у складу са важећим правилима који доприноси одређеном циљу политике и који се остварује кроз спровођење операција предвиђених програмом;

8) *Европски кодекс понашања* за партнерство је пропис Европске уније којим се уређују начела, добра пракса и други захтеви у погледу учешћа и заступљености партнера у припреми, спровођењу, праћењу спровођења и вредновању програмских докумената чија реализација се финансира из фондова кохезионе политике;

9) *оквир учинка* је скуп показатеља учинка према којима се сагледава учинак спровођења програма;

10) *привредни субјект* значи свако физичко или правно лице, или било који други субјект који је укључен у спровођење фондова кохезионе политике, осим државних органа и правних лица када иступају као носиоци јавних овлашћења;

11) *неправилност* означава свако кршење законодавства Републике Србије и законодавства Европске уније, које произлази из чињења или нечињења привредног субјекта, које штети или би могло наштетити буџету Републике Србије и/или Европске уније и оптерети га неоправданим расходом;

12) *системска неправилност* означава сваку неправилност која се може понављати и која има високу вероватноћу појављивања у сличним врстама операција, као последице озбиљних недостатака система, укључујући немогућности успостављања одговарајућих поступака у складу са важећим правилима;

13) *озбиљан недостатак* означава недостатак у делотворном функционисању система управљања и контроле за који су потребна знатна побољшања система у складу са важећим правилима;

14) *субјекти ревизије* су органи државне управе којима се поверавају послови у систему управљања и контроле и корисници;

15) *група ревизора* је група састављена од представника ревизора из држава учесница у програму Европске територијалне сарадње (Интеррег), која пружа подршку у раду Ревизорском органу;

16) *национални допринос* су јавна и/или приватна средства опредељена Споразумом о партнерству и програмом као допринос финансијским средствима фондова кохезионе политике за остваривање специфичних циљева у складу са важећим правилима;

17) *Европски стуб социјалних права* је скуп докумената Европске уније којим се успостављају оквирна начела за будуће акције држава чланица Европске уније на остваривању права на једнаке могућности и приступ тржишту рада, праведне услове рада, социјалну заштиту и инклузију;

18) *Превара* означава сваку намерну радњу или пропуст који се односи на:

(1) коришћење или представљање лажних, нетачних или непотпуних изјава или докумената, што за последицу има присвајање или незаконито задржавање средстава из буџета Европске уније;

(2) не обелодањивање информација чиме се крши нека конкретна обавеза са истим учинком;

(3) погрешну примену таквих средстава у сврхе које нису оне за које су првобитно додељена;

19) *Сумња на превару* значи неправилност која доводи до покретања управног или судског поступка како би се утврдило присуство намерног понашања, посебно преваре;

20) *Европски семестар* је оквир координације економских политика међу државама чланицама Европске уније, који омогућава чланицама да расправљају о својим економским и буџетским плановима и прате напредак у тачно утврђеним раздобљима током године;

21) *Изјава о управљању* је изјава коју издаје руководилац Управљачког органа којом се у обрачунској години и на основу расположивих информација и извршених провера потврђује законитост и правилност трошкова унетих у рачуноводствену документацију у складу са правилима дељеног управљања и важећим правилима;

22) *Активна корупција* је намерна радња онога ко обећава или даје, директно или преко посредника, било какву предност било које врсте службеном лицу за себе или за треће лице да он поступи или да се уздржи од поступања у складу са својом дужношћу или у вршењу својих функција кршење његове службене дужности на начин који штети или би могао штетити финансијским интересима Уније;

23) *Пасивна корупција* је намерна радња државног службеника који, директно или преко посредника, тражи или прима било коју врсту предности за себе или треће лице, или прихвата обећање такве предности, да делује или да се уздржи од деловања у складу са својом дужношћу или у остваривању његових функција кршењем своје службене дужности на начин који штети или би могао да штети финансијским интересима Уније;

24) *Сукоб интереса*, значи да је непристрасно и објективно вршење функција финансијског актера или другог лица угрожено из разлога који укључују породицу, емоционални живот, политички или национални афинитет, економски интерес или било који други директни или индиректни лични интерес.

Начело свеобухватног партнерства

Члан 6.

Поступак припреме, доношења, спровођења Споразума о партнерству и програма, као и праћење и вредновање кохезионе политике на територији Републике Србије организује се и спроводи кроз свеобухватно партнерство које, у складу са потребама припреме, доношења и спровођења одређеног програма, може укључити најмање следеће партнере:

1) органе државне управе, стручне службе Владе и друге носиоце јавних овлашћења чија надлежност је релевантна за израду Споразума о партнерству и програма;

2) органе аутономне покрајине, органе јединица локалне самоуправе и асоцијације јединица локалне самоуправе;

3) субјекте регионалног развоја у складу са важећим прописима Републике Србије;

4) економске и социјалне партнере, укључујући национално, регионално и локално организоване социјалне партнере, привредне коморе, привредна удружења и друга слична тела на националном и регионалном нивоу;

5) релевантна тела која представљају цивилно друштво, а нарочито удружења грађана и тела који за циљ имају заштиту животне средине, промовисање социјалне инклузије, основних људских права и слобода, права особа са инвалидитетом, родне равноправности и недискриминације;

6) универзитете, факултете и друге научноистраживачке организације.

За припрему, доношење и спровођење програма у оквиру циља Европске територијалне сарадње (Интеррег) партнерство ће укључивати и партнере из партнерских држава учесника у одређеном програму.

Начело свеобухватног партнерства се спроводи у складу са захтевима Европског кодекса понашања за партнерство.

Начела управљања средствима кохезионе политике

Члан 7.

Носиоци послова кохезионе политике се приликом припреме, спровођења, праћења, извештавања и вредновања програма руководе начелима транспарентности, јавности, проверљивости, тачности, сразмерности, ефикасности, делотворности и доброг финансијског управљања.

Хоризонтална начела

Члан 8.

Носиоци послова кохезионе политике се током припреме, спровођења, праћења, извештавања и вредновања програма старају о:

1) поштовању основних права усклађености програма и њиховог спровођења са Повељом о основним правима Европске уније;

2) поштовању једнакости између мушкараца и жена, родне равноправности и интеграцији родне перспективе;

3) спречавању сваке дискриминације на основу пола, расе или етничког порекла, вере или уверења, инвалидитета, старости или сексуалне оријентације;

4) остваривању циљева фондова у складу са циљевима промовисања одрживог развоја, и борбе против климатских промена.

II. СТРАТЕШКИ ОКВИР

Споразум о партнерству

Члан 9.

Споразум о партнерству је стратешки документ којим се утврђује стратешки оквир, правци програмирања и механизми за делотворно коришћење средстава кохезионе политике у складу са важећим правилима.

Споразумом о партнерству се, између осталог, утврђује прелиминарна финансијска расподела средстава из фондова кохезионе политике и листа програма са прелиминарном финансијском расподелом средстава из сваког фонда кохезионе политике обухваћеног Споразумом о партнерству са одговарајућим националним доприносом за сваку годину.

Поступак припреме и усвајања Споразума о партнерству

Члан 10.

Споразум о партнерству усваја Влада на предлог министарства надлежног за послове успостављања и развоја система за коришћење фондова кохезионе политике Европске уније (у даљем тексту: Министарство).

Носиоци послова у систему управљања и контроле, други органи државне управе и стручне службе Владе дужни су да сарађују са органом из става 1. овог члана и да на његов захтев пруже све неопходне податке из своје надлежности за потребе израде и припреме предлога Споразума о партнерству.

Споразум о партнерству се мења или допуњује у поступку прописаном за његово усвајање.

Министарство прописује методологију и поступак припреме Споразума о партнерству и начин укључивања партнера у складу са начелом свеобухватног партнерства, Европским кодексом понашања за партнерство и важећим правилима.

Влада на предлог Министарства прописује елементе Споразума о партнерству.

III. ПРОГРАМИРАЊЕ

Програм

Члан 11.

Програм је документ кохезионе политике којим се утврђује један или више приоритета у складу са циљевима кохезионе политике чија реализација се финансира из једног или више фондова у складу са Споразумом о партнерству и важећим правилима, специфичним препорукама утврђеним за Републику Србију у оквиру Европског семестра и у другим релевантним препорукама Европске уније за Републику Србију.

Влада на предлог Министарства прописује елементе програма.

Поступак припреме и усвајања програма

Члан 12.

Програм усваја Влада на предлог Министарства.

Програм се припрема у складу са начелом свеобухватног партнерства у складу са чланом 6. овог закона.

Носиоци послова у систему управљања и контроле, други органи државне управе и стручне службе Владе дужни су да сарађују са органом из става 1. овог члана и да на његов захтев пруже све неопходне податке из своје надлежности за потребе израде и припреме предлога програма.

Програм се мења или допуњује у поступку прописаном за његово усвајање.

Министарство прописује методологију и поступак припреме програма и начин укључивања партнера у складу са начелом свеобухватног партнерства, Европским кодексом понашања за партнерство и важећим правилима.

Посебна правила за програме Европске територијалне сарадње (Интеррег)

Члан 13.

Република Србија преко својих органа учествује у изради програма Европске територијалне сарадње (Интеррег) заједно са другим државама чланицама Европске уније и, по потреби, трећим државама партнерима, у складу са правилима дељеног управљања и важећим правилима.

На елементе, поступак припреме и доношења програма Европске територијалне сарадње (Интеррег), односно давања сагласности на програм Европске територијалне сарадње (Интеррег), сходно се примењују одредбе овог закона којима се уређују поступак припреме и усвајања програма.

IV. ПРЕДУСЛОВИ ПОДРШКЕ ИЗ ФОНДОВА КОХЕЗИОНЕ ПОЛИТИКЕ

Члан 14.

Предуслови подршке из фондова кохезионе политике су општи захтеви кохезионе политике и/или тематски захтеви утврђени у складу са важећим правилима за поједине фондове кохезионе политике који морају бити испуњени да би се омогућило делотворно и ефикасно постизање специфичног циља који је дефинисан програмом (у даљем тексту: предуслови подршке).

Предуслови подршке морају бити испуњени пре усвајања или измене програма и током целокупног спровођења програма да би расходи операција спровођења програма могли да буду надокнађени средствима из фондова кохезионе политике.

Министарство доставља Влади образложену оцену о испуњености предуслова подршке уз предлог програма.

Министарство прати и извештава Владу о испуњености предуслова подршке током целокупног спровођења програма и предлаже мере за њихово испуњавање.

V. СИСТЕМ УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ

Члан 15.

За сваки програм успоставља се систем управљања и контроле.

Систем управљања и контроле обезбеђује усаглашеност програма и њиховог спровођења са циљевима кохезионе политике, важећим правилима и начелима законитости, правилности и доброг финансијског управљања.

У систему управљања и контроле спровођења програма одређују се следећи органи:

- 1) Координациони орган;
- 2) Управљачки орган;
- 3) Орган који врши рачуноводствену функцију (у даљем тексту: Рачуноводствени орган);
- 4) Ревизорски орган.

Управљачки орган, Рачуноводствени орган и Ревизорски орган су Програмски органи.

1. Координациони орган

Члан 16.

Послове Координационог органа обавља Министарство.

Координациони орган:

- 1) предлаже Влади доношење прописа за спровођење овог закона;
- 2) ближе прописује поступак и методологију припреме програма;
- 3) предлаже Влади елементе програма и елементе Споразума о партнерству;
- 4) координира рад органа и тела у поступку израде и припреме програма и процесу спровођења програма, праћења, извештавања и вредновања резултата програма;
- 5) прописује начин укључивања партнера у процес израде, припреме, доношења, спровођења и праћења Споразума о партнерству и програма;
- 6) ближе прописује расположиве облике бесповратних средстава;
- 7) прати и извештава Владу о испуњености предуслова подршке за делотворно и ефикасно спровођење програма и предлаже Влади, у консултацији са надлежним институцијама, мере за испуњавање предуслова подршке у случајевима кад они нису испуњени;
- 8) координира процесом успостављања система управљања и контроле и усмерава активности на изградњи административних капацитета;
- 9) координира и прати спровођење мера и активности у области комуникације и видљивост фондова кохезионе политике, као и других фондова и инструмената ЕУ по потреби;
- 10) предлаже, координира и прати спровођење мера и активности за унапређење административних капацитета свих органа, тела и партнера укључених у спровођење кохезионе политике;
- 11) координира коришћење техничке помоћи у оквиру фондова кохезионе политике;
- 12) ближе прописује начин поступања за обављање послова из своје надлежности, као и процедуре за обављање послова из надлежности осталих органа;
- 13) осигурава да се размена информација између корисника и програмских органа и тела врши путем електронских система за размену података (у даљем тексту: електронски систем);
- 14) обавља и друге послове у оквиру функције координације у складу са циљевима Закона.

2. Програмски органи

Подела одговорности и начин одређивања Програмских органа

Члан 17.

Послове Управљачког органа обавља министарство одговорно за управљање програмом у складу са овим законом.

Послове Рачуноводственог органа обавља министарство надлежно за послове финансија у складу са овим законом.

Послове Ревизорског органа обавља орган државне управе или служба Владе којој су поверени послови ревизије система управљања средствима ЕУ у складу са овим законом.

Влада својим актом одређује Програмске органе за потребе спровођење сваког програма у складу са овим законом.

Влада ће актом из става 4. овог члана именовати руководиоца министарства одговорног за вршење послова Управљачког органа и, по потреби, посредничког органа, у складу са овим законом.

а) Управљачки орган

Члан 18.

Управљачки орган управља програмом, одговара за његово законито и правилно спровођење и ефикасно и делотворно остваривање његових циљева.

Послови Управљачког органа

Члан 19.

Управљачки орган:

1) врши избор операција које ће бити спроведене ради остварења специфичних циљева програма применом правила која важе за коришћење средства кохезионе политике за циљ Улагање у запошљавање и раст;

2) проверава да ли су производи и/или услуге суфинансирани из средстава фондова кохезионе политике испоручени, усаглашеност одабране операције са важећим прописима Републике Србије и условима подршке из фондова кохезионе политике и испуњеност других захтева за финансирање трошкова операција из средстава фондова кохезионе политике у складу са важећим правилима, (у даљем тексту: управљачке провере);

3) обезбеђује, у складу са расположивошћу финансирања, исплату доспелих износа корисницима у складу са важећим правилима;

4) спречава, открива и исправља неправилности и предлаже, израђује и примењује ефективне и пропорционалне мере и процедуре за сузбијање превара узимајући у обзир препознате ризике;

5) потврђује да су расходи унесени у рачуноводствену документацију законити и правилни;

6) израђује изјаву о управљању у складу са важећим правилима;

7) извршава плаћање доспелих износа у зависности од доступности финансирања и стара се да корисник прими доспеле износе у целости у складу са важећим правилима;

8) предлаже Влади именовање једног или више посредничких органа за обављање одређених поверених послова у вези са програмом под његовом одговорношћу где је то примењиво;

9) прати и надзире вршење послова које обављају посреднички органи и врши надзор над резултатима њиховог рада;

10) помаже рад Одбора за праћење давањем потребних информација и поступањем по његовим одлукама и препорукама;

11) припрема годишњи и завршни извештај о учинку програма у складу са законом;

12) електронски евидентира и складишти податке о свакој операцији неопходне за праћење, вредновање, финансијско управљање, верификацију и ревизију и обезбеђује сигурност, интегритет и поверљивост података и аутентификацију корисника;

13) сарађује са Ревизорским органом и изјашњава се на годишњи извештај о ревизији;

14) предлаже Координационом органу процедуре за обављање послова из свог делокруга, као и процедуре за обављање послова из његове одговорности а које обављају посреднички органи;

15) обавља и друге послове у оквиру управљачке функције у складу са важећим правилима.

Посреднички органи

Члан 20.

Посреднички орган је орган државне управе, посебна организација, јавна агенција, ималац јавних овлашћења или правно лице које делује и извршава послове у оквиру одговорности и у име Управљачког органа.

Влада на предлог Управљачког органа може овластити једно или више посредничких органа да извршава одређене поверене послове у оквиру његове одговорности.

Посреднички орган је дужан да редовно обавештава Управљачки орган у току извршавања поверених послова о статусу остваривања циљева утврђених програмом и да поступа по његовим захтевима и упутствима.

Управљачки орган и посреднички орган уређују међусобна права и обавезе у вези са начином извршавања послова у оквиру одговорности управљачког органа посебним споразумом.

б) Рачуноводствени орган

Члан 21.

Рачуноводствени орган обавља рачуноводствене послове за потребе спровођења програма.

Послови Рачуноводственог органа

Члан 22.

Рачуноводствени орган у складу са важећим правилима:

- 1) израђује и подноси захтеве за плаћање Европској комисији;
- 2) саставља потпун, тачан и истинит обрачун расхода програма за сваку обрачунску годину;
- 3) саставља и подноси рачуноводствену документацију, потврђује њену потпуност, тачност и исправност;
- 4) води евиденцију о свим елементима рачуноводствене документације и захтевима за плаћање у електронском систему;
- 5) прерачунава износ расхода насталих у другој валути у евро;
- 6) даје прогнозе износа за подношење захтева за плаћање за текућу и наредну календарску годину;
- 7) обавља друге послове у оквиру рачуноводствене функције.

в) Ревизорски орган**Члан 23.**

Ревизорски орган је одговоран за спровођење ревизије система управљања и контроле, ревизије операција и ревизије рачуна како би пружио независно уверавање Европској комисији у погледу правилног функционисања система управљања и контроле и законитости и правилност трошкова укључених у рачуноводствену документацију која је поднесена Европској комисији.

Ревизорски орган је функционално и финансијски независан у односу на субјекте ревизије.

Послови Ревизорског органа**Члан 24.**

Ревизорски орган у складу са важећим правилима:

1) спроводи ревизије система управљања и контроле, ревизије операција и ревизије финансијских извештаја/годишњих рачуна и прати извршење датих препорука (у даљем тексту: ревизорски рад);

2) проверава потпуност, тачност и истинитости рачуноводствене и друге документације;

3) утврђује законитост и правилност расхода/трошкова укључених у рачуноводствену документацију;

4) процењује делотворност система управљања и контроле;

5) израђује годишње ревизорско мишљење;

6) израђује годишњи извештај о контроли којим подупире годишње ревизорско мишљење (у даљем тексту: годишњи извештај);

7) предлаже спровођење корективних мера;

8) припрема и доноси ревизијску стратегију;

9) учествује у припреми прописа и других аката о ревизорском раду;

10) успоставља и координира рад Групе ревизора која је састављена од представника надлежних ревизорских органа из држава учесница у одређеном програму Европске територијалне сарадње (Интеррег);

11) прописује обрасце неопходне за свој рад;

12) обавља друге послове у оквиру ревизорске функције.

Ревизорски орган обавља ревизорски рад у складу са ревизорском стратегијом, међународно прихваћеним стандардима ревизије и важећим правилима.

Ревизорски орган спроводи ревизије операција у складу са правилима која су на снази у тренутку спровођења ревизије операција, а која укључују и провере на лицу места.

Ревизорски орган припрема ревизорску стратегију након консултовања са Управљачким органом засновану на процени ризика и дефинише обухват ревизије.

Координациони орган, Управљачки орган, Рачуноводствени орган, посреднички органи, органи државне управе, службе Владе, имаоци јавних овлашћења, корисници и крајњи примаоци дужни су да Ревизорском органу:

омогуће приступ документима, подацима и другим информацијама неопходним за планирање и вршење ревизије; обезбеде несметани приступ службеним просторијама и имовини, актима, пословним књигама, електронским подацима и информационим системима, као и доступност запослених и да на његов захтев без одлагања доставе документацију и пруже објашњења о свим питањима од значаја за вршење поступка ревизије.

Достављање ревизорских извештаја Европској комисији

Члан 25.

Ревизорски орган доставља Европској комисији годишње ревизорско мишљење, годишњи извештај о контроли, извештај о ревизији након окончања поступка са субјектима ревизије на којима је спроведена ревизија у складу са ревизорском стратегијом, међународно прихваћеним стандардима ревизије и важећим правилима.

3. Посебна тела за програме Европске територијалне сарадње (Интеррег)

Заједнички секретаријат

Члан 26.

Државе учеснице у програму Европске територијалне сарадње (Интеррег), образују заједнички секретаријат програма у складу са важећим правилима (у даљем тексту: Заједнички секретаријат).

Заједнички секретаријат:

1) помаже Управљачком органу и Одбору за праћење спровођења у обављању њихових послова за програме донете у оквиру Европске територијалне сарадње (Интеррег) у складу са важећим правилима;

2) пружа информације потенцијалним корисницима о могућностима доделе финансијских средстава и облицима подршке операцијама у оквиру програма Европске територијалне сарадње (Интеррег) и пружа помоћ корисницима и партнерима у спровођењу операција;

3) остварује сарадњу и координира рад представништва заједничког секретаријата које су успостављене у државама учесницама програма Европске територијалне сарадње (Интеррег).

Управљачки орган обезбеђује простор и друге услове за рад Заједничког секретаријата у складу са важећим правилима.

Посебна тела за програме у којима је управљање и контрола програма поверена другој држави учесници

Члан 27.

Када је у складу са важећим правилима управљање и контрола програма у оквиру Европске територијалне сарадње (Интеррег) поверена другој држави учесници образују се посебна тела за спровођење програма:

- 1) Национални орган;
- 2) Контролор (у даљем тексту: Контролно тело);
- 3) Чланови Групе ревизора и
- 4) Представништво заједничког секретаријата и Национална контакт тачка.

Национални орган**Члан 28.**

Послове Националног органа обавља Министарство.

Национални орган успоставља сарадњу са Управљачким органом програма из друге државе учеснице у програму и помаже му у припреми, спровођењу, праћењу, вредновању, извештавању и затварању програма у складу са важећим правилима.

Послови Националног органа**Члан 29.**

Национални орган:

1) успоставља систем управљања и контроле спровођења програма Европске територијалне сарадње (Интеррег) у Републици Србији;

2) координира припрему програма Европске територијалне сарадње (Интеррег) и осигурава учешће релевантних институција и партнера;

3) успоставља Представништва Заједничког секретаријата и Националне контакт тачке за програме Европске територијалне сарадње (Интеррег);

4) координира учешће Републике Србије у Заједничким групама за програмирање и Одборима за праћење;

5) успоставља систем и уређује начин поступања у случају неправилности, приговора, повраћаја средстава, препоруке ревизије, праћења, вредновања и извештавања по програмима Европске територијалне сарадње (Интеррег);

6) обавља друге послове у складу са важећим правилима.

Контролно тело**Члан 30.**

Контролно тело у складу са важећим правилима спроводи провере како би потврдило:

1) да су суфинансирани производи испоручени, радови изведени и услуге извршене;

2) да су спроведене активности у оквиру одабраних операција усаглашене са важећим правилима, програмом и условима финансирања;

3) да су услови за накнаду расхода крајњег корисника испуњени.

Послове Контролног тела обавља орган државне управе.

Влада, на предлог Министарства, именује лице из органа државне управе одговорно за вршење послова Контролног тела.

Чланови Групе ревизора**Члан 31.**

Групу ревизора за програме Европске територијалне сарадње (Интеррег) у којима је управљање и контрола поверена другој држави учесници успоставља Ревизорски орган те државе.

Орган државне управе или служба Владе која врши послове ревизије система управљања средствима ЕУ именује чланове који учествују у раду Групе ревизора и обезбеђује простор и друге услове за њихов рад.

Представништво заједничког секретаријата и Национална контакт тачка

Члан 32.

Представништво заједничког секретаријата помаже у пословима Заједничког секретаријата из друге државе учеснице у програму, као и осталих посебних тела програма у складу са важећим правилима.

Национални орган успоставља, обезбеђује простор и друге услове за рад Представништва заједничког секретаријата и Националне контакт тачке.

**VI. УПРАВЉАЊЕ НЕПРАВИЛНОСТИМА И ЗАШТИТА
ФИНАНСИЈСКИХ ИНТЕРЕСА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ**

Систем управљања неправилностима

Члан 33.

Управљачки орган успоставља систем за управљање и подношење извештаја о неправилностима код спровођења фондова кохезионе политике Европској комисији.

Руководилац Управљачког органа, односно посредничког органа, даје обавезујућа упутства одговорним лицима у Управљачком органу, односно посредничком органу и корисницима, у вези са мерама које је потребно предузети ради откривања, спречавања и сузбијања неправилности.

Државни службеник, запослени или радно ангажовани у програмским органима, у координационом органу, посредничком органу, код корисника, привредног субјекта или треће лице дужни су да пријаве свако одступање, недоследност или кршење прописа или одредаба уговора које представља неправилност или изазива основану сумњу да је дошло до преваре.

Против лица које пријави неправилност не може се покренути дисциплински поступак, донети решење о престанку радног односа или отказ уговора о раду, уговора о делу, или другог уговора на основу којег је радно ангажовано, нити предузети било која мера која негативно утиче на радноправни статус по основу поднете пријаве о неправилности, у складу са законом којим се уређује заштита узбуњивача и осталим правним актима која се односе на заштиту узбуњивача.

Идентитет лица из става 4. овог члана које пријави сумњу на неправилност као и подаци који се тичу саме пријаве неправилности чувају се у тајности, у складу са важећим правилима и законом.

Активне мере спречавања корупције и сукоба интереса

Члан 34.

Управљачки орган, односно посреднички орган предузима све одговарајуће мере за спречавање и сузбијање случајева активне или пасивне корупције у било којој фази поступка доделе средстава из фондова кохезионе политике.

Руководилац Управљачког органа, односно руководилац посредничког органа, укључујући и службена лица одговорна за програмирање, контролу и спровођење програма предузима све мере предострожности како би се избегао сваки ризик од сукоба интереса, и одмах обавештава Европску комисију и

надлежне државне органе о сваком таквом сукобу или о свакој ситуацији која би могла да доведе до таквог сукоба.

Руководилац Управљачког органа доноси план спречавања корупције и сукоба интереса.

Руководилац посредничког органа доноси план спречавања корупције и сукоба интереса за послове управљања који су поверени посредничком органу у складу са овим законом.

Претходне и накнадне управљачке провере

Члан 35.

Управљачки орган, односно посреднички орган, ће спровести, у складу са проценом ризика и сразмерно процењеном ризику, претходне (ex-ante) и накнадне (ex-post) управљачке провере, укључујући провере непосредним увидом на терену на репрезентативном узорку операција и/или узорцима ризичних операција, како би осигурали да се програми финансирани средствима фондова кохезионе политике законито и правилно спроводе.

Повраћај неправилно плаћених и утрошених средстава

Члан 36.

Уговором између Управљачког органа, односно посредничког органа и корисника на основу којег се додељују средства из фондова кохезионе политике уређује се повраћај неправилно исплаћених или неправилно утрошених средстава из фондова кохезионе политике.

Корисник је дужан да изврши повраћај неправилно утрошених средстава или неправилно извршених плаћања из фондова кохезионе политике у складу са уговором и важећим правилима.

Уколико није извршен повраћај целог или дела износа неправилно утрошених средстава или неправилно извршених плаћања Управљачки орган, односно посреднички орган, покреће поступак за обезбеђење повраћаја укључујући, ако је то примерено, наплатом било каквог унапред достављеног јемства у складу са уговором и важећим правилима.

Тело за сузбијање неправилности и превара

Члан 37.

Тело за сузбијање неправилности и превара у поступању са финансијским средствима Европске уније намењених фондовима кохезионе политике је унутрашња јединица у министарству надлежном за послове финансија и обавља послове који се односе на предузимање свих мера и активности у циљу заштите финансијских интереса Европске уније и Републике Србије.

Послови које обавља се односе на:

1) координацију правних, административних и оперативних активности усмерених на сузбијање неправилности и превара у поступању са финансијским средствима Европске уније;

2) спровођење административних провера пријава неправилности и сумњи на превару, утврђивање чињеница за потребе доношења одлуке и покретање поступака ради санкционисања неправилности и злоупотреба у поступању са финансијским средствима Европске уније;

3) остваривање оперативне и техничке сарадње са одговорним лицима и Програмским органима и Европском канцеларијом за борбу против превара

(ОЛАФ) у циљу прикупљања информација у вези са доказима, као и утврђивањем чињеница и покретањем поступака ради санкционисања неправилности и злоупотреба у поступању са финансијским средствима Европске уније;

4) размену података о неправилностима и случајевима преваре у поступању са финансијским средствима Европске уније са органима у мрежи за сузбијање неправилности и превара и са ОЛАФ;

5) пружање административно техничке и логистичке подршке ОЛАФ на територији Републике Србије;

6) праћење тока истрага и судских поступака у вези са случајевима преваре и извештавање ОЛАФ о њима;

7) подршку раду мреже за сузбијање неправилности и превара у поступању са финансијским средствима Европске уније;

8) координацију активности у вези са усаглашавањем националних прописа са прописима ЕУ у вези са заштитом финансијских интереса ЕУ.

Тело за сузбијање неправилности и превара у поступању са финансијским средствима Европске уније, у циљу утврђивања чињеница у вези са пријављеним неправилностима и сумњама на превару, сарађује са одговорним лицима Програмских органа, корисницима, привредним субјектима и уговарачима који су дужни да у оквиру те сарадње омогуће увид у документацију и сарадњу на лицу места.

Међусобни односи између Програмских органа и Тела за сузбијање неправилности и превара у поступању са финансијским средствима Европске уније, по потреби, ближе се уређују посебним споразумом о сарадњи у складу са постојећим правилима.

Пријављивање неправилности Европској комисији

Члан 38.

Програмски органи, односно Тело за сузбијање неправилности и превара, без одлагања пријављује Европској комисији сумњу на превару и друге неправилности и обавештава о току судског и управног поступка.

Постапање по захтеву институција Европске уније и непосредно приступање подацима

Члан 39.

Програмски органи и други надлежни државни органи Републике Србије поступају по захтеву Европске комисије, ОЛАФ, или Европског ревизорског суда (у даљем тексту: институције Европске уније) у најкраћем могућем року у вези са подацима, доказима, чињеницама или околностима за које се сазнало током контроле или провере на терену, које указују на постојање сумње у превару или неправилности.

Програмски органи и други надлежни органи Републике Србије ће доставити све тражене информације и документе укључујући све електронске податке и предузети све одговарајуће мере да олакшају рад лица овлашћених од стране институција Европске уније која су упућена да врше контроле и ревизије на лицу места.

Размена информација са Европском канцеларијом за борбу против превара

Члан 40.

Програмски органи и Тело задужено за сузбијање неправилности и превара у поступању са финансијским средствима Европске уније сарађују и размењују информације, укључујући информације оперативне природе са ОЛАФ.

Надзор и провере од стране институција Европске уније

Члан 41.

Сви финансијски споразуми, програми, операције и одговарајући уговори, подлежу надзору и контроли коју врши Европска комисија, укључујући и контроле које врши ОЛАФ у складу са одредбама којима се уређује заштита финансијског интереса Европске уније.

Уз претходно обавештење надлежних државних органа од стране институција Европске уније, службена лица, односно овлашћени заступници или представници институција Европске уније имају овлашћење да врше било које техничке и финансијске провере које се могу сматрати неопходним за спровођење програма укључујући и посете на лицу места и у просторијама где се спроводе операције које се финансирају из средстава фондова кохезионе политике.

Овлашћена лица из става 2. овог члана могу да приступају просторијама и прегледају сву релевантну документацију, дигиталне податке и рачуне који се односе на ставке које се финансирају из фондова кохезионе политике.

VII. ПРАЋЕЊЕ, ИЗВЕШТАВАЊЕ, ВРЕДНОВАЊЕ, ОБАВЕШТАВАЊЕ И ВИДЉИВОСТ

Одбор за праћење

Члан 42.

Одбор за праћење (у даљем тексту: Одбор) се успоставља како би пратио спровођење програма.

За потребе праћења спровођења програма може бити формиран један Одбор који ће пратити више програма или може бити формиран један Одбор који ће пратити само један програм.

Одлуку о броју Одбора за праћење програма доноси Координациони орган.

Управљачки орган образује Одбор.

Сваки члан Одбора ужива право гласа.

Одбором председава представник Координационог органа, Управљачког органа или Националног органа.

Састав Одбора ће осигурати уравнотежену заступљеност представника Координационог органа, програмских органа, посредничких органа, представника партнера и представника држава учесница програма Европске територијалне сарадње (Интеррег).

Одбор по потреби у свој рад у зависности од области и питања која су предмет разматрања може укључити и друге представнике без права гласа.

Административне и стручно-техничке послове Одбора обавља
Управљачки орган.

Функције Одбора

Члан 43.

Одбор:

- 1) доноси Пословник о свом раду;
- 2) испитује напредак спровођења програма, остваривања кључних вредности и циљних вредности;
- 3) разматра сва питања која утичу на учинак програма и мере предузете за решавање тих питања;
- 4) испитује допринос програма решавању изазова утврђених специфичним препорукама Европске уније за Републику Србију;
- 5) испитује напредак у изградњи административних капацитета и капацитета партнера и корисника за спровођење програма;
- 6) разматра и одобрава методологију и критеријуме за одабир операција, укључујући било какве измене истих;
- 7) испитује напредак активности повезаних са комуникацијом и видљивошћу;
- 8) разматра и одобрава годишњи, односно завршни извештај Управљачког органа о учинку програма;
- 9) разматра и одобрава План о вредновању програма;
- 10) разматра и одобрава предлоге за измену програма;
- 11) даје препоруке Управљачком органу;
- 12) бира операције за финансирање у оквиру програма Европске територијалне сарадње (Интеррег);
- 13) обавља и друге послове у оквиру својих функција у складу са важећим правилима.

Пословник о раду Одбора обавезно садржи одредбе којима се уређује поступак одлучивања, спречавање сукоба интереса, примени начела јавности и транспарентности и начину објављивања података и информација.

Пословник о раду Одбора за праћење и подаци и информације који се деле са Одбором објављују се на интернет страници програма.

Оквир учинка

Члан 44.

Оквир учинка се одређује за сваки програм како би се омогућило праћење и вредновање учинка програма током његовог спровођења, извештавање и обавештавање о учинцима програма и процена укупног учинка фондова.

Оквир учинка се састоји од:

- 1) показатеља учинка и показатеља исхода повезаних са специфичним циљевима утврђеним у складу са правилима која важе за фондове одабране за финансирање програма;

2) кључних вредности које треба да се остваре до краја одређене године и

3) циљних вредности које је потребно остварити за показатеље учинка и показатеље исхода до краја периода спровођења.

Неиспуњавање оквира учинка може резултирати повраћајем средстава на захтев Европске комисије, у складу са важећим правилима.

Координациони орган и Управљачки орган предузимају све неопходне мере из своје одговорности како би оквир учинка био испуњен односно како би се предупредило упућивање захтева Европске комисије за повраћајем средстава.

Вредновање

Члан 45.

Вредновање програма се односи на један или више критеријума: учинковитост, ефикасност, релевантност, кохерентност и додатну вредност Уније, у циљу побољшања квалитета осмишљавања и спровођења програма.

Управљачки орган доноси план о вредновању програма и подноси га Одбору на одобрење.

Управљачки орган спроводи вредновање програма ангажовањем спољних стручњака за вредновање програма који су функционално независни од Управљачког органа.

Управљачки орган објављује све извештаје о вредновању програма на интернет страници програма.

Обавештавање и видљивост

Члан 46.

Координациони орган координира активностима видљивости, транспарентности и обавештавања у вези са подршком из фондова кохезионе политике за све програме.

Координациони орган је дужан да обезбеди свеобухватно, потпуно и благовремено обавештавање јавности о улози и достигнућима кохезионе политике Европске уније путем јединственог интернет портала који омогућава приступ релевантним подацима о спровођењу и резултатима свих програма.

Управљачки орган је дужан да обезбеди видљивост програма и подршке у свим активностима које се односе на операције које подржава кохезиона политика, са посебном пажњом на операције од стратешког значаја у складу са важећим правилима.

Управљачки орган је дужан да именује службеника за послове координатора за комуникацију који се стара за транспарентност, видљивост и обавештавање јавности у вези са подршком кохезионе политике Европске уније на нивоу једног или више програма.

Управљачки орган је дужан да успостави интернет страницу путем које обавештава јавност о циљевима програма, активностима, доступним могућностима финансирања и достигнућима у складу са важећим правилима.

Управљачки орган је дужан да учини јавно доступним план објављивања јавних позива за давање понуда и листу одабраних операција путем интернет странице из става 5. овог члана и/или путем јединственог интернет портала из става 2. овог члана у складу са важећим правилима.

Корисници су у обавези да на одговарајући начин саопште потпуне и благовремене информације јавности о подршци из средстава фондова кохезионе политике за операцију у складу са важећим правилима.

VIII. ФИНАНСИЈСКО УПРАВЉАЊЕ

Законитост и правилност, провера рачуноводствене документације и подношење захтева за плаћање

Члан 47.

Управљачки орган потврђује законитост и правилност трошкова унетих у рачуноводствену документацију о чему издаје Изјаву о управљању у складу са правилима дељеног управљања и важећим правилима.

Рачуноводствени орган проверава потпуност, тачност и истинитост рачуноводствене документације у складу са важећим правилима.

Рачуноводствени орган подноси захтеве за плаћање Европској комисији по програму, по фонду и по обрачунској години у складу са правилима дељеног управљања и важећим правилима.

Рачуноводствени орган, уз захтеве за плаћање, саставља и подноси Европској комисији рачуноводствену документацију за сваку обрачунску годину за коју су поднесени захтеви за плаћање у складу са важећим правилима, заједно са Изјавом о управљању Управљачког органа, годишњим ревизорским мишљењем и годишњим извештајем о контроли Ревизорског органа.

Финансијске исправке

Члан 48.

Појединачне неправилности и/или системске неправилности могу довести до финансијских исправки у складу са правилима дељеног управљања и важећим правилима.

Рачуноводствени орган и Управљачки орган су дужни да спроведу финансијске исправке када утврде да су трошкови/расходи унети у захтев за плаћање неправилни тако што укидају целокупну или део подршке из фондова кохезионе политике намењене одређеној операцији или програму у складу са важећим правилима.

Рачуноводствени орган спроводи одлуку Европске комисије о прекиду плаћања и/или обуставу целокупног или дела плаћања услед озбиљних недостатка у функционисању система управљања и контроле или неправилности која није отклоњена или услед постојања неке друге околности која доводи у ризик законитост и правилност трошкова у складу са правилима дељеног управљања и важећим правилима.

Повраћај средстава

Члан 49.

Ако се средства која су намењена за претфинансирање не искористе или ако нису благовремено поднети захтеви за плаћање она ће бити враћена у буџет Европске уније на захтев Европске комисије (у даљем тексту: повраћај средстава) у складу са правилима дељеног управљања и важећим правилима.

Рачуноводствени орган ће доставити Европској комисији изјашњење о томе да ли се слаже са износом из захтева Европске комисије за повраћај средстава у року прописаном важећим правилима. Уколико се не слаже са износом из захтева Европске комисије Рачуноводствени орган ће Европској комисији образложити разлоге у складу са важећим правилима.

Рачуноводствени орган спроводи захтев Европске комисије о повраћају средстава у складу са правилима дељеног управљања и важећим правилима.

Управљачки орган и Рачуноводствени орган предузимају све неопходне мере из своје одговорности како би били испуњени услови за потпуно искоришћавање средстава фондова кохезионе политике која су намењена за претфинансирање, односно како би захтев за плаћање био благовремено поднет.

IX. КАПАЦИТЕТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ФОНДОВА КОХЕЗИОНЕ ПОЛИТИКЕ

Развој и очување административних капацитета

Члан 50.

Централна институција система стручног усавршавања у јавној управи Републике Србије и Координациони орган, у оквиру својих надлежности, заједнички припремају програм за изградњу административних капацитета програмских органа и посебних тела која обављају послове у систему управљања и контроле (у даљем тексту: програм изградње капацитета) који се укључује у програме обука за државне службенике које спроводи централна институција система стручног усавршавања у јавној управи Републике Србије.

Координациони орган учествује у утврђивању потреба за стручним усавршавањем у области управљања и контроле и предлаже централној институцији система стручног усавршавања у јавној управи Републике Србије унапређење програма изградње капацитета из става 1. овог члана.

Координациони орган предлаже Влади доношење одговарајућих планских мера изградње, запошљавања кадрова и очувања административних капацитета органа и тела за обављање послова, који не спадају у домен обуке и стручног усавршавања, у складу са циљевима овог закона и у сарадњи са надлежним органима на које се те мере односе.

Развој капацитета партнера и корисника

Члан 51.

Координациони орган утврђује потребе системског улагања у капацитете партнера и будућих корисника средстава фондова кохезионе политике кроз мере подизања свести, и припрему и спровођење мера изградње капацитета и предлагање других мера у складу са циљевима овог закона.

X. ОВЛАШЋЕЊЕ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПОДЗАКОНСКИХ ПРОПИСА

Члан 52.

Влада ће, на предлог Министарства ближе прописати:

1) структуру и финансирање програма, начин вршења и поделу одговорности органа у систему управљања и контроле спровођења програма у оквиру првог циља кохезионе политике Улагање у запошљавање и раст;

2) посебна правила за програме и вршење послова и поделу одговорности у систему управљања и контроле спровођења програма у оквиру другог циља кохезионе политике Европска територијална сарадња (Интеррег).

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рок за доношење подзаконских аката за спровођење овог закона

Члан 53.

Подзаконски акти за спровођење овог закона биће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Ступање на снагу

Члан 54.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредаба члана 25, чл. 35-36, 38-41. и чл. 47-49. овог закона, које се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији.